

[Udenrigsministeren.]

mellem Europas stater beskæftigede dog ikke blot abstrakte tænkere, men også praktiske statsmænd, navnlig de største. Foruden Henrik IV af Frankrig kan nævnes Frederik II af Preussen, der brevvekslede med Saint-Pierre, og Napoleon, de franskes kejser, der så, at et forenet Europa før eller senere ville opstå ved kendsgerningernes magt, og som troede, at der efter hans eget systems sammenbrud ikke ville være nogen anden ligevægt mulig i Europa end et forbund mellem dets folk.

Så længe Europa var det samme som den civiliserede verden, var et forenet Europa trods alt mere utopisk end den fantasi, vi nu kalder verdens forenede stater. Det universelle statsforbund mellem alverdens lande fik i Folkeforbundet og Haager-domstolen en praktisk begyndelse, hvad et særligt europæisk statsforbund hidtil har måttet savne. Men som den første verdenskrig skabte denne begyndelse, således har begge verdenskrige også tilvejebragt de materielle forudsætninger for et forenet Europa ved at efterlade det i en tilstand, der gør et fast samarbejde til en nødvendighed. Ingen har klarere indset dette end den østrigske Greve Coudenhove-Kalergi, der i 1922 under udbredt ligegyldighed begyndte agitationen for et samlet Europa, Paneuropa. Denne lidt kedelige betegnelse dækkede før over et begreb, som ikke helt kunne fornægte sit familieskab med de mytologiske tåger, der omgiver den syrnixspillende naturgud, men som efterhånden udviklede sig til et politisk program, der i alt fald opererede med realiteter. På syv år førte dets forkæmper gennem sine bøger, ved foredrag og flyveskrifter, gennem oprettelse af foreninger og navnlig ved personlig påvirkning af ledende statsmænd tanken om et forenet Europa så langt frem, at Aristide Briand, der i 1927 overtog ærespræsidiatet for den paneuropæiske union, i 1929 kunne fremsætte den paneuropæiske idé til drøftelse i praktisk politik.

Da Briand i sin store tale på Folkeforbundets forsamling i Genève den 5. september 1929 kredsede om tilvejebringelsen af et europæisk forbund, gjorde Frankrigs konsejlspræsident og udenrigsminister en utopisk fantasi til et politisk problem.

Efter den anden verdenskrig blev tanken taget op påny og med øget kraft.

Forud for de regeringsforhandlinger, der har ført til udarbejdelsen og undertegnelsen af statuten for Det europæiske Råd, er gået et omfattende arbejde indenfor en række private organisationer, der har det formål

under en eller anden form at skabe en nærmere forening af de europæiske lande.

Af disse bevægelser kan navnlig fremhæves to, nemlig Den europæiske parlamentariske Union og Europabevægelsen.

Den europæiske parlamentariske Union blev stiftet på et møde, der i september 1947 holdtes i Gstaad i Schweiz. I august 1948 dannede repræsentanter for venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre en dansk gruppe under Den europæiske parlamentariske Union. Til formand for den danske gruppe valgtes det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen. Gruppen deltog med en mindre delegation i unionens møde i Interlaken den 1.—4. september 1948, hvor det bl. a. blev vedtaget at rette en appel til Europas regeringer og parlamenter om indkaldelse af en europæisk forfatningsgivende forsamling med det formål at oprette et europæisk statsforbund.

Europabevægelsen er betegnelsen for en sammenslutning af forskellige organisationer; oprindelighed den „The International Committee of Movements for European Unity“. På foranledning af denne komité afholdtes i dagene fra den 7. til den 10. maj 1948 i Haag den såkaldte „Europakongres“, hvor man søgte at koordinere de forskellige igangværende bestræbelser for dannelsen af et forenet Europa. I kongressen deltog repræsentanter fra de 16 Marshalllande samt observatører fra en række andre lande, bl. a. Jugoslavien, Rumænien, Tjekkosllovakiet og Spanien. Den danske delegation omfattede en række af rigsdagens medlemmer. Kongressen, hvis ærespræsidenter blev franskmanden Léon Blum, englænderen Winston Churchill, italieneren de Gasperi og belgieren Paul Henri Spaak, havde ikke nogen officiel karakter, og alle deltagerne mødte som privatpersoner.

På kongressen vedtoges bl. a. en resolution, indeholdende en opfordring til de europæiske lande til at danne en økonomisk og politisk union og til snarest muligt at indkalde en europæisk forsamling, valgt af de deltagende nationers parlamenter med bl. a. den opgave at undersøge de juridiske og konstitutionelle problemer, der vil opstå ved oprettelsen af en sådan union.

Med Europakongressen var der skabt et godt grundlag for videre drøftelse indenfor de forskellige landes parlamenter og regeringer af planerne om et forenet Europa.

I England rejste mr. Churchill i juli 1948 spørgsmålet om Storbritanniens stilling til sagen. Mr. Churchills tanker gik i retning af en forsamling som beskrevet i Haag-resolutionen. Også mr. Attlee, den britiske